

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

16. siječnja 2014. *

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 2004/38/EZ – Članak 28. stavak 3. točka (a) – Zaštita od protjerivanja – Način izračuna razdoblja od deset godina – Uzimanje u obzir razdobljâ izdržavanja kazne zatvora“

U predmetu C-400/12,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je podnio Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber), London (Ujedinjena Kraljevina), odlukom od 24. kolovoza 2012., koju je Sud zaprimio 31. kolovoza 2012., u postupku

Secretary of State for the Home Department

protiv

M. G.,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot i A. Arabadžiev, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Wathelet,

tajnik: L. Hewlett, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 20. lipnja 2013.,

uzimajući u obzir podnesena očitovanja:

- za M. G., R. Drabble, QC, L. Hirst, *barrister*, i E. Sibley,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, A. Robinson, u svojstvu agenta, uz asistenciju R. Palmera, *barristera*,
- za estonsku vladu, M. Linntam i N. Grünberg, u svojstvu agenata,
- za Irsku, E. Creedon, u svojstvu agenta, uz asistenciju D. Conlana Smytha, *barristera*,
- za poljsku vladu, B. Majczyna i M. Szpunar, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, M. Wilderspin i C. Tufvesson, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: engleski.

odlučivši, nakon saslušanja nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegovog mišljenja,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 28. stavka 3. točke (a) Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na području države članice, kojom se izmjenjuje Uredba (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju izvan snage direktive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, str. 77., i ispravci SL L 229, str. 35. i SL 2005, L 197, str. 34.), (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 42.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Secretary of State for the Home Department (ministar unutarnjih poslova, u daljnjem tekstu: Secretary of State) i M. G., u vezi s odlukom o protjerivanju potonje s područja Ujedinjene Kraljevine.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 U skladu s uvodnim izjavama 23. i 24. Direktive 2004/38:
„(23) Protjerivanje građana Unije i članova njihovih obitelji zbog javnog poretka ili javne sigurnosti mjera je koja može znatno štetiti osobama koje su koristeći prava i slobode priznate Ugovorom postale istinski integrirane u državu članicu domaćina. Područje djelovanja tih mjera treba stoga ograničiti u skladu s načelom proporcionalnosti, uzimajući pritom u obzir stupanj integracije dotičnih osoba, duljinu njihovog boravka u državi članici domaćinu, starosnu dob, zdravstveno stanje, obiteljske i gospodarske prilike i veze s državom porijekla.
(24) Stoga, što je veći stupanj integracije građana Unije i članova njihove obitelji u državu članicu domaćina, to treba biti veći stupanj zaštite od protjerivanja. Samo se u iznimnim slučajevima, ako postoje presudni razlozi javne sigurnosti, trebaju poduzimati mjere protjerivanja protiv građana Unije koji su boravili na području države članice domaćina mnogo godina, a naročito ako su ondje rođeni i boravili cijeli život. Nadalje, ovakve iznimne okolnosti trebaju se primjenjivati i s obzirom na mjere protjerivanja protiv maloljetnika, kako bi se zaštitile njihove veze s obitelji, u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 20. studenoga 1989.“
- 4 Pod naslovom „Značenje pojmova“ članak 2. Direktive 2004/38 propisuje:
„Za potrebe ove Direktive:
1. ‚građanin Unije‘ znači svaka osoba s državljanstvom države članice;
2. ‚član obitelji‘ znači:
(a) bračni drug;
[...]

3. ‚Država članica domaćin‘ znači država članica u koju se useljava građanin Unije ostvarujući svoje pravo slobodnog kretanja i boravišta.“

5 Članak 3. ove direktive, pod naslovom „Nositelji prava“, utvrđuje:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje na sve građane Unije koji se useljavaju ili borave u državi članici različitoj od one koje su državljani i na članove njihovih obitelji koji ih prate ili im se pridružuju, kako je određeno člankom 2. točkom 2. ove Direktive.

[...]“

6 Poglavlje III. navedene direktive, pod naslovom „Pravo boravišta“, obuhvaća članke 6. do 15. iste. Članak 6. odnosi se na „[p]ravo boravišta do tri mjeseca“. Članak 7. propisuje pod određenim uvjetima „[p]ravo boravišta dulje od tri mjeseca“.

7 U poglavlju IV. iste direktive, pod naslovom „Pravo stalnog boravišta“, članak 16. iste, pod naslovom „Opće pravilo za građane Unije i članove njihovih obitelji“, propisuje:

„1. Građanin Unije koji je pet godina neprekidno zakonito boravio u državi članici domaćinu, ondje ima pravo stalnog boravišta. Ovo pravo nije podložno uvjetima iz poglavlja III.

2. Stavak 1. primjenjuje se i na članove obitelji koji nisu državljani države članice, a koji su zakonito boravili s građaninom Unije u državi članici domaćinu u neprekidnom razdoblju od 5 godina.

3. Na neprekinutost boravišta ne utječe privremena odsutnost koja ne prelazi ukupno šest mjeseci u godinu dana ili dulja odsutnost zbog obvezne vojne službe ili jedna odsutnost od najviše 12 uzastopnih mjeseci zbog važnih razloga poput trudnoće ili rođenja djeteta, ozbiljnih bolesti, školovanja ili strukovnog osposobljavanja ili premještaja u drugu državu članicu ili treću državu.

4. Kad je pravo stalnog boravišta jednom stečeno, može se izgubiti samo ako odsutnost iz države članice domaćina traje dulje od dvije uzastopne godine.“

8 U poglavlju VI. Direktive 2004/38, naslovljenom „Ograničenja prava ulaska i prava boravišta u svrhu zaštite javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja“, članak 27. ove direktive, pod naslovom „Opća načela“, utvrđuje:

„1. U skladu s odredbama iz ovog poglavlja, države članice mogu ograničiti slobodu kretanja i boravišta građanima Unije i članovima njihovih obitelji, bez obzira na njihovo državljanstvo, u svrhu zaštite javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja. Na ove razloge ne može se pozivati u gospodarske svrhe.

2. Mjere poduzete zbog javnog poretka ili javne sigurnosti u skladu su s načelom proporcionalnosti i temelje se isključivo na osobnom ponašanju pojedinca. Postojanje ranije kaznene osude sama po sebi ne predstavlja razlog za poduzimanje takvih mjera.

Osobno ponašanje dotičnog pojedinca mora predstavljati stvarnu, trenutačnu i značajnu opasnost koja ugrožava neki temeljni interes društva. Neprihvatljivi su razlozi koji nisu usko povezani s pojedinim slučajem ili se odnose na opću prevenciju.

3. Kako bi se utvrdilo predstavlja li određena osoba opasnost za javni poredak ili javnu sigurnost, država članica domaćin može pri izdavanju potvrde o prijavi ili ako sustav prijava ne postoji, najkasnije tri mjeseca nakon ulaska te osobe na područje te države članice ili od trenutka kada je ta osoba prijavila svoju prisutnost na državnom području prema članku 5. stavku 5., ili pri izdavanju dozvole boravišta može, ako to smatra ključnim, zahtijevati od države članice podrijetla, a prema

potrebi i od drugih država članica da joj se dostave podaci iz ranije kaznene evidencije za tu osobu. Takvi zahtjevi ne smiju postati rutina. Država članica kojoj je zahtjev upućen odgovara u roku od dva mjeseca.

4. Država članica koja je izdala putovnicu ili osobnu iskaznicu dopušta imatelju isprave protjeranom iz druge države članice radi zaštite javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja, da ponovno uđe na njezino područje bez ikakvih formalnosti, čak i ako isprava više nije važeća ili je državljanstvo imatelja isprave sporno.“

- 9 Članak 28. navedene direktive, pod naslovom „Zaštita od protjerivanja“, koji se također nalazi u poglavlju VI. iste, utvrđuje:

„1. Prije donošenja odluke o protjerivanju u svrhu zaštite javnog poretka ili javne sigurnosti, država članica domaćin uzima u obzir činjenice kao što su duljina boravišta pojedinaca na njenom području, starosna dob, zdravstveno stanje, obiteljske i gospodarske prilike, socijalna i kulturalna integracija u državu članicu domaćina i razmjer veza pojedinca s državom podrijetla.

2. Država članica domaćin ne smije donijeti odluku o protjerivanju protiv građanina Unije ili članova njihove obitelji, bez obzira na njihovo državljanstvo, ako imaju pravo stalnog boravišta na njezinom području, osim iz ozbiljnih razloga zaštite javnog poretka ili javne sigurnosti.

3. Odluka o protjerivanju ne smije se donijeti protiv građanina Unije, osim ako se takva odluka ne temelji na nužnim razlozima javne sigurnosti, kako ih utvrđuju države članice, ako:

(a) su boravili u državi članici domaćinu prethodnih deset godina; ili

(b) su maloljetnici, osim ako je protjerivanje u najboljem interesu djeteta, kako je predviđeno Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 20. studenog 1989.“

Pravo Ujedinjene Kraljevine

- 10 Uredba iz 2006. o imigraciji (Europski gospodarski prostor) [Immigration (European Economic Area) Regulations 2006] provodi odredbe Direktive 2004/38 u pravo Ujedinjene Kraljevine.

- 11 Članak 21. navedene uredbe, pod naslovom „Odluke usvojene u svrhu zaštite javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja“, osigurava prenošenje članka 27. i 28. ove direktive.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 12 M. G. je portugalska državljanka. Ona je 12. travnja 1998. ušla u Ujedinjenu Kraljevinu sa svojim suprugom, također portugalskim državljaninom. M. G. je između svibnja 1998. i ožujka 1999. bila zaposlena. Tijekom tog zadnjeg mjeseca prestala je raditi kako bi rodila svoje prvo dijete, koje je rođeno u lipnju iste godine. M. G. i njezin suprug dobili su 2001. i 2004. još dvoje djece. Tijekom razdoblja njezine neaktivnosti pa sve do razdvajanja para u prosincu 2006., M. G. je financijski uzdržavao suprug. Usprkos razdvajanju, M. G. i njezin suprug ostali su u bračnoj zajednici.

- 13 U travnju 2008. djeca M. G. smještena su u udomiteljsku obitelj nakon upozorenja bolničkog osoblja da ozljede koje je pretrpjelo jedno od njih nisu bile uzrokovane nezgodom. Sudac za obiteljske predmete je 21. studenoga 2008. zaključio da je za ozljede nanese jednom njezinom djetetu odgovorna M. G. Proglašena krivom po točki optužbe za zlostavljanje i po tri točke optužbe za tjelesne ozljede nanese osobi mlađoj od 16 godina, M. G. je 27. kolovoza 2009. osuđena na 21 mjesec zatvora.

- 14 Nakon što je M. G. osuđena, skrbništvo nad djecom dodijeljeno je njezinom suprugu. Dok se nalazila u zatvoru odobreno joj je pravo na posjećivanje djece, ali pod nadzorom i u javnom prostoru. Međutim, u travnju 2010. lokalne su ustanove prekinule te posjete i tijekom sljedećeg mjeseca kolovoza zatražile ukidanje tog prava. Sudac za obiteljske predmete je 5. srpnja 2011. odlučio zadržati nadzor, ograničiti posjete na neizravne kontakte i zabraniti određene radnje, navodeći da M. G. još uvijek treba pokazati da je sposobna voditi stabilan život bez uporabe opojnih sredstava.
- 15 Tijekom svog boravka u zatvoru M. G. je, 11. svibnja 2010., podnijela Secretary of State zahtjev za stalnu boravišnu dozvolu u Ujedinjenoj Kraljevini. Secretary of State je 8. srpnja 2010. odbio taj zahtjev i naredio izgon M. G. u svrhu zaštite javnog poretka i javne sigurnosti, u skladu s člankom 21. Uredbe iz 2006. o imigraciji (Europski gospodarski prostor).
- 16 M. G. je 11. srpnja 2010. okončala izdržavanje svoje kazne, ali je ipak ostala u pritvoru s obzirom na donesenu odluku Secretary of State kojom se nalaže njezin izgon. U toj odluci Secretary of State je, kao prvo, naveo da se pojačana zaštita od protjerivanja, propisana u članku 28. stavku 3. točki (a) Direktive 2004/38, temelji na integraciji građanina u državu članicu domaćina, a takva se integracija ne može ostvariti tijekom njegovog boravka u zatvoru. Kao drugo, ocijenio je da M. G. također ne može uživati ni posrednu zaštitu od protjerivanja s obzirom na to da, s jedne strane, nije pokazala da je stekla pravo stalnog boravišta i da, s druge strane, u svakom slučaju postoje nužni razlozi zaštite javnog poretka ili javne sigurnosti koji opravdavaju izgon dotične osobe. Kao treće, Secretary of State je utvrdio da M. G., *a fortiori*, ne može uživati ni osnovnu zaštitu od protjerivanja.
- 17 M. G. je podnijela tužbu First-tier Tribunalu (Immigration and Asylum Chamber). Potonji je 10. siječnja 2011. usvojio tužbu ocijenivši da je M. G. prije odluke o izgonu boravila u Ujedinjenoj Kraljevini tijekom razdoblja duljeg od deset godina i da Secretary of State nije dokazao postojanje ozbiljnih razloga javne sigurnosti. Međutim, First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) je smatrao da M. G., u nedostatku dokaza koji pokazuju da je njezin muž bio zaposlen ili da je na drugi način koristio prava dodijeljena UFEU-om, nije dokazala stjecanje prava stalnog boravišta u smislu Direktive 2004/38.
- 18 Secretary of State je protiv odluke First-tier Tribunala (Immigration and Asylum Chamber) podnio žalbu sudu koji je uputio zahtjev. Odlukom objavljenom 13. kolovoza 2011. potonji je sud ukinuo odluku First-tier Tribunala (Immigration and Asylum Chamber) jer je bila u suprotnosti s internom sudskom praksom.
- 19 U okviru postupka pokrenutog pred sudom koji je uputio zahtjev, Secretary of State je priznao da je M. G. stekla pravo stalnog boravišta u smislu Direktive 2004/38 u svibnju 2003. i da to pravo naknadno nije izgubila. Međutim, položaji stranaka u glavnom postupku razlikuju se, što se tiče kako načina izračuna razdoblja od deset godina predviđenog člankom 28. stavkom 3. točkom (a) Direktive 2004/38 tako i ocjene, u predmetnom slučaju, nužnih razlogâ ili motivâ javnog poretka ili javne sigurnosti, u smislu članka 28. stavaka 1. i 2. ove direktive.
- 20 Tijekom postupaka pred First-tier Tribunalom (Immigration and Asylum Chamber) i sudom koji je uputio zahtjev, okončani su postupci u obiteljskim predmetima pokrenuti nakon preseljenja supruga M. G. u Manchester (Ujedinjena Kraljevina) tijekom rujna 2011. godine. M. G. je zadržana u pritvoru sve do 20. ožujka 2012.
- 21 U tim uvjetima je Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber), London, odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Prekida li razdoblje izdržavanja kazne zatvora građanina Unije, nakon njegove kaznene osude, razdoblje boravka u državi članici domaćinu koje je potrebno kako bi ta osoba uživala najvišu razinu zaštite od protjerivanja koju dodjeljuje članak 28. stavak 3. točka (a) Direktive 2004/38, ili na drugi način onemogućuje toj osobi korištenje te razine zaštite?

2. Znači li pojam „deset prethodnih godina“ u članku 28. stavku 3. točki (a) [Direktive 2004/38] da boravak treba biti neprekinut kako bi građanin Unije mogao uživati najvišu razinu zaštite od protjerivanja?
3. Računa li se, u svrhe [navedenog] članka 28. stavka 3. točke (a), potrebno razdoblje od deset godina tijekom kojih je građanin Unije boravio u državi članici domaćinu
  - a) unatrag od odluke o protjerivanju, ili
  - b) od početka boravka tog građanina u državi članici domaćinu?
4. Ako je odgovor na [treće pitanje točku (a)] takav da je razdoblje od deset godina potrebno računati unatrag, je li tada situacija drukčija ako je osoba skupila deset godina boravka prije takvog izdržavanja kazne zatvora?“

O prethodnim pitanjima

Drugo i treće pitanje

- 22 Svojim drugim i trećim pitanjem, koja je potrebno razmotriti najprije, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li, s jedne strane, razdoblje boravka od deset godina, predviđeno člankom 28. stavkom 3. točkom (a) Direktive 2004/38, računati unatrag od odluke o protjerivanju dotične osobe ili ga, naprotiv, treba računati od početka boravka te osobe i treba li, s druge strane, to razdoblje biti neprekinuto.
- 23 U tom pogledu valja, kao prvo, podsjetiti da je Sud već imao priliku utvrditi da se, iako je točno da uvodne izjave 23. i 24. Direktive 2004/38 propisuju posebnu zaštitu osoba koje su se istinski integrirale u državu članicu domaćina, osobito ako su ondje rođene i borave cijeli svoj život, odlučujući kriterij, s obzirom na tekst članka 28. stavka 3. točke (a) Direktive 2004/38, ipak nalazi u odgovoru na pitanje je li građanin Unije boravio u toj državi članici tijekom deset godina koje prethode odluci o protjerivanju (presuda od 23. studenoga 2010., Tsakouridis, C-145/09, Zb., str. I-11979., t. 31.).
- 24 Iz toga slijedi da, suprotno razdoblju potrebnom za stjecanje prava stalnog boravišta koje započinje sa zakonitim boravkom dotične osobe u državi članici domaćinu, razdoblje boravka od deset godina potrebno za dodjeljivanje pojačane zaštite propisane člankom 28. stavkom 3. točkom (a) Direktive 2004/38 treba računati unatrag od datuma odluke o protjerivanju te osobe.
- 25 Na drugom mjestu, Sud je također smatrao da članak 28. stavak 3. točku (a) Direktive 2004/38 valja tumačiti na način da je, radi utvrđivanja je li građanin Unije boravio u državi članici domaćinu tijekom deset godina koje prethode odluci o protjerivanju, a što je odlučujući kriterij za dodjeljivanje pojačane zaštite koju predviđa ta odredba, potrebno uzeti u obzir sveukupnost relevantnih okolnosti u svakom pojedinom slučaju, osobito trajanje svake pojedine odsutnosti dotične osobe iz države članice domaćina, ukupno trajanje i učestalost tih razdoblja odsutnosti kao i razloge kojima se dotična osoba vodila prilikom odlaska iz te države članice, a pomoću kojih se može utvrditi podrazumijevaju li te odsutnosti premještanje središta njezinih osobnih, obiteljskih ili profesionalnih interesa u drugu državu (gore navedena presuda Tsakouridis, t. 38.).
- 26 Takva razmatranja imala su za cilj odgovoriti na pitanje u kojoj mjeri odsutnosti s područja države članice domaćina tijekom razdoblja navedenog u članku 28. stavku 3. točki (a) Direktive 2004/38 sprečavaju dotičnu osobu u ostvarivanju pojačane zaštite propisane tom odredbom i polaze od

prethodne postavke da ta ista odredba ni na koji način ne upućuje na okolnosti koje mogu prekinuti razdoblje boravka od deset godina potrebno za stjecanje prava na navedenu zaštitu (u tom smislu vidjeti gore navedenu presudu Tsakouridis, t. 22. i 29.).

- 27 Međutim, s obzirom na to da se odlučujući kriterij za dodjeljivanje pojačane zaštite propisane člankom 28. stavkom 3. točkom (a) Direktive 2004/38 nalazi u činjenici boravka dotične osobe u državi članici domaćinu deset godina koje prethode odluci o protjerivanju i da odsutnosti s područja te države mogu utjecati na to dodjeljivanje, valja smatrati da razdoblje boravka propisano tom odredbom mora, u načelu, biti neprekinuto.
- 28 S obzirom na prethodna razmatranja, na drugo i treće pitanje valja odgovoriti da članak 28. stavak 3. točku (a) Direktive 2004/38 treba tumačiti na način da razdoblje boravka od deset godina propisano tom odredbom mora, u načelu, biti neprekinuto i računato unatrag od datuma odluke o protjerivanju dotične osobe.

Prvo i četvrto pitanje

- 29 Svojim prvim i četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li se članak 28. stavak 3. točku (a) Direktive 2004/38 tumačiti na način da je razdoblje izdržavanja kazne zatvora dotične osobe takve naravi da prekida kontinuitet boravka u smislu ove odredbe i da, posljedično, utječe na dodjeljivanje pojačane zaštite njome predviđeno, uključujući slučaj kad je ta osoba boravila u državi članici domaćinu tijekom deset godina koje prethode njezinom zatvaranju.
- 30 U tom pogledu valja navesti da je Sud već ocijenio da se režim zaštite od mjera protjerivanja uspostavljen Direktivom 2004/38 temelji na stupnju integracije dotičnih osoba u državi članici domaćinu na način da, što je snažnija integracija građana Unije i članova njihovih obitelji u državi članici domaćinu, to snažnija treba biti njihova zaštita od protjerivanja, uzimajući u obzir činjenicu da to protjerivanje može ozbiljno naštetiti osobama koje su se, koristeći prava i slobode dodijeljene UFEU-om, istinski integrirale u državu članicu domaćina (vidjeti u tom smislu gore navedenu presudu Tsakouridis, t. 24. i 25.).
- 31 Sud je već imao priliku potvrditi, prilikom tumačenja članka 16. stavka 2. Direktive 2004/38, da izricanje bezuvjetne zatvorske kazne nacionalnog suca pokazuje da dotična osoba ne poštuje vrijednosti društva u državi članici domaćinu koje su izražene u njezinom kaznenom zakonodavstvu, tako da bi se uzimanje u obzir razdoblja provedenih na izdržavanju kazne zatvora članova obitelji građanina Unije koji sâmi nemaju državljanstvo neke države članice u svrhu stjecanja prava na stalno boravište u smislu članka 16. stavka 2. Direktive 2004/38 očito protivilo cilju koji ta direktiva želi postići ustanovljavanjem takvog prava na boravište (presuda od 16. siječnja 2014., Onuekwere, C-378/12, t. 26.).
- 32 U mjeri u kojoj stupanj integracije dotičnih osoba na bitan način daje pravo na stalno boravište kao i na režim zaštite od mjera protjerivanja predviđenih Direktivom 2004/38, prilikom tumačenja članka 28. stavka 3. točke (a) ove direktive također treba uzeti u obzir razloge koji opravdavaju da se razdoblja izdržavanja kazne zatvora ne uzimaju u obzir prilikom stjecanja prava stalnog boravišta ili koji opravdavaju da ta razdoblja prekidaju kontinuitet boravka u svrhu tog stjecanja.
- 33 Iz toga slijedi da se razdoblja izdržavanja kazne zatvora ne mogu uzeti u obzir u svrhu dodjeljivanja pojačane zaštite propisane člankom 28. stavkom 3. točkom (a) Direktive 2004/38 i da ta razdoblja, u načelu, prekidaju kontinuitet boravka u smislu ove odredbe.
- 34 Kad je riječ o kontinuitetu boravka, u točki 28. ove presude navedeno je da razdoblje boravka od deset godina potrebno za dodjeljivanje pojačane zaštite propisane člankom 28. stavkom 3. točkom (a) Direktive 2004/38 treba, u načelu, biti neprekinuto.

- 35 Međutim, kad je riječ o odgovoru na pitanje u kojoj mjeri prekid boravka tijekom deset godina koje prethode odluci o protjerivanju dotične osobe onemogućuje potonju u ostvarivanju pojačane zaštite, potrebno je svaki puta izvršiti ukupno ocjenjivanje situacije dotične osobe upravo u onom trenutku kad se postavi pitanje protjerivanja (vidjeti u tom smislu gore navedenu presudu Tsakouridis, t. 32.).
- 36 U tom pogledu, kad razdoblja izdržavanja kazne zatvora prekidaju, u načelu, kontinuitet boravka u smislu članka 28. stavka 3. točke (a) Direktive 2004/38, ona se mogu, zajedno s drugim elementima koji čine ukupnost bitnih aspekata u svakom pojedinom slučaju, uzeti u obzir od strane nacionalnih tijela zaduženih za primjenu članka 28. stavka 3. točke (a) Direktive 2004/38 prilikom ukupnog ocjenjivanja potrebnog za utvrđivanje jesu li prethodno uspostavljene integracijske veze s državom članicom domaćinom prekinute na način da se pojačana zaštita propisana navedenom odredbom može ili ne odobriti (vidjeti u tom smislu gore navedenu presudu Tsakouridis, t. 34.).
- 37 Konačno, kad je riječ o okolnosti da je dotična osoba boravila u državi članici domaćinu tijekom deset godina koje prethode njezinom izdržavanju kazne zatvora, valja podsjetiti da se, čak i ako se, kao što je navedeno u t. 24. i 25. ove presude, razdoblje boravka od deset godina potrebno za dodjeljivanje pojačane zaštite propisane člankom 28. stavkom 3. točkom (a) Direktive 2004/38 treba računati unatrag od datuma odluke o protjerivanju te osobe, a izračun koji je izvršen na temelju ove odredbe je različit od onoga koji se provodi u svrhu dodjeljivanja prava stalnog boravišta, ta okolnost može uzeti u obzir prilikom ukupnog ocjenjivanja navedenog u prethodnoj točki.
- 38 S obzirom na prethodna razmatranja, na prvo i četvrto pitanje valja odgovoriti da članak 28. stavak 3. točku (a) Direktive 2004/38 treba tumačiti na način da je razdoblje izdržavanja kazne zatvora dotične osobe u načelu takve naravi da prekida kontinuitet boravka u smislu ove odredbe i da utječe na dodjeljivanje pojačane zaštite njome predviđeno, uključujući slučaj kada je ta osoba boravila u državi članici domaćinu tijekom deset godina koje prethode njezinom izdržavanju kazne zatvora. Međutim, ta se okolnost može uzeti u obzir prilikom ukupnog ocjenjivanja potrebnog za utvrđivanje jesu li prethodno uspostavljene integracijske veze s državom članicom domaćinom prekinute ili ne.

Troškovi

- 39 Budući da postupak, u odnosu na stranke glavnog postupka, ima svojstvo prethodnog pitanja pred nacionalnim sudom, na nacionalnom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, različiti od troškova spomenutih stranaka, ne mogu biti predmet naknade.

Slijedom navedenog, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

1. **Članak 28. stavak 3. točku (a) Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na području države članice, kojom se izmjenjuje Uredba (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju izvan snage direktive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ, treba tumačiti na način da razdoblje boravka od deset godina propisano tom odredbom mora, u načelu, biti neprekinuto i računato unatrag od datuma odluke o protjerivanju dotične osobe.**
2. **Članak 28. stavak 3. točku (a) Direktive 2004/38 treba tumačiti na način da je razdoblje izdržavanja kazne zatvora dotične osobe u načelu takve naravi da prekida kontinuitet boravka u smislu ove odredbe i da utječe na dodjeljivanje pojačane zaštite njome predviđeno, uključujući slučaj kada je ta osoba boravila u državi članici domaćinu tijekom deset godina koje prethode njezinom izdržavanju kazne zatvora. Međutim, ta se okolnost može uzeti u obzir prilikom ukupnog ocjenjivanja potrebnog za utvrđivanje jesu li prethodno uspostavljene integracijske veze s državom članicom domaćinom prekinute ili ne.**

Potpisi